

Co-funded by
The European Union

ERASMUS+ Jean
Monnet Modules

МІНІСТЕРСТВО ФІНАНСІВ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ ПОДАТКОВИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ ПОДАТКОВОЇ СПРАВИ, ОБЛІКУ ТА АУДИТУ
КАФЕДРА АДМІНІСТРУВАННЯ ПОДАТКІВ

ЗБІРНИК ТЕЗ науково-практичного круглого столу

«Актуальні питання оподаткування в країнах ЄС:
досвід для України»

24 вересня 2024 року

МІНІСТЕРСТВО ФІНАНСІВ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ ПОДАТКОВИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ ПОДАТКОВОЇ СПРАВИ, ОБЛІКУ ТА АУДИТУ
КАФЕДРА АДМІНІСТРУВАННЯ ПОДАТКІВ

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ОПОДАТКУВАННЯ В КРАЇНАХ ЄС: ДОСВІД ДЛЯ УКРАЇНИ

**ЗБІРНИК ТЕЗ
науково-практичного круглого столу**

24 вересня 2024 року

Ірпінь
2024

УДК 336.225(4ЄС+477)(06)

ББК 65.261.411.1я431

А 43

*Рекомендовано до друку Вченою радою
Державного податкового університету
(протокол № 6 від 28 листопада 2024 року)*

А 43

**Актуальні питання оподаткування в країнах ЄС:
досвід для України** : збірник тез науково-практичного
круглого столу. – Ірпінь : Державний податковий університет,
2024. – 140 с. – PDF-формат ; мережеве видання ; інститу-
ційний депозитарій.
ISBN 978-966-337-745-2

У збірнику опубліковано тези науковців, здобувачів вищої освіти – учас-
ників круглого столу.

Collection of abstracts of the round table "Topical issues of taxation in the EU countries: experience for Ukraine" (September 24, 2024) within the framework of the EU Erasmus+ Jean Monnet Module: Building sustainable interest in EU tax culture through educational, scientific and communication activities aimed at Ukrainian society, 101125984 – TIEU – ERASMUS-JMO-2023-HEI-TCH-RSCH (Funded by the European Union. Views and opinions expressed are however those of the author(s) only and do not necessarily reflect those of the European Union or the European Education and Culture Executive Agency (EACEA). Neither the European Union nor EACEA can be held responsible for them)

*За фінансової підтримки Європейського Союзу.
Погляди та думки, висловлені в публікації, належать виключно авторам,
які несуть за них відповідальність,
і не обов'язково відображають позицію Європейського Союзу або
Європейського агентства з питань освіти і культури (EACEA).
Європейський Союз та EACEA не несуть за них відповідальності.*

Матеріали розміщено в авторській редакції.

УДК 336.225(4ЄС+477)(06)

ББК 65.261.411.1я431

ISBN 978-966-337-745-2

© Державний податковий університет, 2024

ЗМІСТ

СЕКЦІЯ 1

ПОДАТКОВА ПОЛІТИКА ТА ГАРМОНІЗАЦІЯ ОПОДАТКУВАННЯ В КРАЇНАХ ЄС

АНДРУЩЕНКО Володимир, ТУЧАК Тетяна ГАРМОНІЗАЦІЯ СИСТЕМИ НЕПРЯМОГО ОПОДАТКУВАННЯ В ЄС	7
БЛЮС Ірина ПОДАТКОВА ПОЛІТИКА НІМЕЧЧИНИ: ДОСВІД ДЛЯ УКРАЇНИ	11
БОНДАРЕНКО Анна ПОДАКОВІ СИСТЕМИ КРАЇН ЄС ТА УКРАЇНИ: ПОРІВНЯЛЬНИЙ АНАЛІЗ	15
БРЯНСЬКА Юлія ФУНКЦІОНУВАННЯ ПОДАТКОВИХ СИСТЕМ У КРАЇНАХ ЄС	18
ГУЦУЛ Інна ПРОБЛЕМИ Й ПЕРСПЕКТИВИ ГАРМОНІЗАЦІЇ ПОДАТКОВОГО ЗАКОНОДАВСТВА УКРАЇНИ ТА ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ	22
ДІДКІВСЬКА Карина ПОДАТКОВА ПОЛІТИКА УКРАЇНИ: ЄВРОПЕЙСЬКИЙ ВИБІР	27
ЗАДВОРНИХ Сергій, ЗОРЯ Віталій, СОВЕНКО Сергій ПОДАТКОВІ РЕФОРМИ В КРАЇНАХ ЄС	31
ІВАНИШИНА Ольга, ЯКОВЧУК Альона ПОДАТКОВЕ КОНСУЛЬТУВАННЯ ЯК ОДИН ІЗ ОСНОВНИХ НАПРЯМІВ В АДМІНІСТРУВАННІ ПОДАТКІВ У КРАЇНАХ ЄС	35

**СЕКЦІЯ 3
ІНФОРМАЦІЙНІ СЕРВІСИ ТА ТЕХНОЛОГІЇ
В СФЕРІ ОПОДАТКУВАННЯ Й УПРАВЛІННЯ В КРАЇНАХ ЄС**

ВАХОВСЬКА Аліса

ВИКОРИСТАННЯ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ
ДЛЯ ОПТИМІЗАЦІЇ ПОДАТКОВОГО
АДМІНІСТРУВАННЯ В КРАЇНАХ ЄС 110

ІЗМАЙЛОВ Ярослав

РОЗВИТОК ІНФОРМАЦІЙНИХ СЕРВІСІВ
АДМІНІСТРУВАННЯ ПОДАТКІВ В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ 113

КАЩЕНА Наталія, НЕСТЕРЕНКО Ірина

ОПОДАТКУВАННЯ В КРАЇНАХ ЄС:
СУЧАСНІ ТРЕНДИ Й НОВІТНІ ЦИФРОВІ РІШЕННЯ 117

ОСТАПЕНКО Роман

ЦИФРОВІ ТРЕНДИ У СФЕРІ ОПОДАТКУВАННЯ КРАЇН ЄС 123

ОСТАПЕНКО Яна

ІНФОРМАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ В УПРАВЛІННІ
МИТНО-БЕЗПЕКОВОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ 128

СКОРОМЦОВА Тетяна

ІНФОРМАЦІЙНЕ СПІВРОБІТНИЦТВО
ФІСКАЛЬНИХ ОРГАНІВ І ПОДАТКОВИХ
КОНСУЛЬТАНТІВ У КРАЇНАХ ЄС У СФЕРІ
ПОДАТКОВОГО КОНСУЛЬТУВАННЯ 132

ЦАРЬОВ Олександр

КОНФІДЕНЦІЙНІСТЬ ПОДАТКОВОЇ ІНФОРМАЦІЇ
В СИСТЕМІ CRS: ДОСВІД КРАЇН ЄС ДЛЯ УКРАЇНИ 136

Остапенко Яна,
*канд. екон. наук, доцент,
Державний податковий університет*

ІНФОРМАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ В УПРАВЛІННІ МИТНО-БЕЗПЕКОВОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ

На організацію та управління процесом митного оподаткування будь-якої країни значно впливає митна та податкова безпека, яка, в свою чергу залежить від митної та податкової політики.

Митна безпека характеризується певними показниками та аналізується за ними, відповідно до чого розраховуються критерії оцінювання митної безпеки: стан захищеності митних кордонів; частка перерахованих митними органами до державного бюджету податків і зборів у загальному обсязі доходів бюджету; повнота внесення цієї частки; стан реалізації та застосування засобів митно-тарифного й нетарифного регулювання; простота організації міжнародної торгівлі; стан зміни стандартів управління; рівень оновлення інформаційних технологій; повнота митного оформлення та застосування митних процедур; стан урахування певних загроз і викликів під час здійснення митного оформлення; параметри результатів контролю та врахування ризиків; стан визначення бази нарахування митних платежів; ставлення суспільства до митної служби; параметри товаро- та пасажиро- потоку через митний кордон; стан транзитних перевезень через територію країни; кількість і наповненість угод про співробітництво в митній справі; параметри організації навчання персоналу й управління ним; рівень упровадження інновацій та використання сучасних технічних засобів; показники ліквідованої або недопущеної шкоди; стан реалізації заходів з протидії митному шахрайству; дієвість кампанії по зв'язках з громадськістю; дотримання стандартів поширення інформації та інші [1].

Головними індикаторами митної безпеки є повнота сплати митних платежів та повнота виявлення митних правопорушень.

Цифровізація економіки вимагає від країн розробки та впровадження митної політики, яка б відповідала вимогам сучасного світу.

Широке застосування інформаційних та електронних технологій у митній справі в провідних країнах світу розпочалося в останні десятиліття минулого століття.

Митний кодекс Європейського Союзу передбачає повну електронну комунікацію між митними органами країн-членів ЄС. У цьому контексті визначаються відповідні терміни, протягом яких діють перехідні правила для нових або оновлених систем. Ведеться активний гармонізований обмін інформацією на основі затверджених моделей даних та форматів повідомлень. Також здійснюється реінжиніринг митної сфери та суміжних галузей як в межах окремих держав, так і на рівні ЄС. Проводиться радикальне перепроєктування взаємовідносин з метою значного покращення якості забезпечення митної безпеки європейської спільноти.

Країни ЄС, проводячи національний моніторинг діяльності митних органів, складають звіти для загального інформаційного центру, які потім передаються Європейській Комісії для перевірки та публікації.

Повідомлення про планування, які надають національні митні органи, після обробки стають доступними в консолідованому електронному форматі та графічному вигляді. При цьому, здійснюючи планування електронних систем, країни-члени ЄС зобов'язані своєчасно та детально вносити до загальної бази даних інформацію, що стосується повсякденної діяльності, що передбачає застосування ефективних методів забезпечення митної безпеки для всього митно-політичного об'єднання.

В цілому гармонізована електронна система дозволяє швидко виконувати всі процедури, пов'язані з митним оформленням, декларуванням, контролем переміщення товарів і послуг. Вона також забезпечує моніторинг пасажиропотоку через кордон як в межах ЄС, так і за його межами, а також сприяє ефективній діяльності митних органів у проведенні превентивного контролю, запобіганні та мінімізації можливих ризиків, пов'язаних із зовнішньоекономічною діяльністю підприємств.

В українських умовах такий досвід може не лише сприяти спрощенню процедур, забезпеченню якісного контролю та проведенню профілактики можливих ризиків, а також мінімізації вже існуючих загроз, що позитивно вплине на зміцнення митної безпеки. Крім того, це може суттєво знизити рівень корупції серед державних службовців у цій сфері.

В результаті стрімкого розвитку новітніх технологій провідні країни світу здійснили максимальну автоматизацію митниць. Оскільки Україна прагне повноцінного членства в ЄС, то її курс митної політики має бути спрямований в ефективне русло – на вдосконалення системи електронного документообігу на митницях [2].

Автоматизація митних процедур та впровадження сучасних інформаційних технологій у митних органах дозволяє значно прискорити виробництво товарів, спростити контроль під час митного оформлення, зменшити вплив людського чинника та знизити ризики корупційних проявів.

Найважливішою та найрозвиненішою на сьогоднішній день є підсистема електронного декларування та електронного документообігу. Це комплекс програмно-апаратних засобів і інформаційно-телекомунікаційних систем, які забезпечують взаємодію між підсистемами декларанта (брокера) та митного органу, а також співпрацю співробітників різних митних органів під час виконання процедур митного контролю та оформлення вантажів.

Основним елементом фінансування електронної митниці стало підписання ДФС України контракту на реалізацію Проекту TWINNING «Підтримка ДФС у розвитку елементів інтегрованого управління кордонами в митній сфері». Цей проект спрямований на виконання Україною зобов'язань у митній сфері відповідно до Угоди про асоціацію з ЄС, зокрема, щодо створення інституту уповноваженого економічного оператора, приєднання до Конвенції про спільну транзитну процедуру, повноцінного функціонування системи «Електронна митниця» та розробки ефективної антикорупційної стратегії. На виконання Проекту TWINNING, що стартував у січні 2016 року, Європейський Союз виділив 1,85 млн євро.

Державна митна служба України активно впроваджує Автоматизовану систему аналізу та управління ризиками (АСАУР), яка є комплексом програмно-інформаційних засобів, що забезпечують функціонування системи аналізу та управління ризиками. Діяльність органів ДМС України та їх структурних підрозділів включає аналіз, виявлення та оцінювання ризиків, зокрема за допомогою інформаційних технологій, для визначення форм і обсягів митного контролю. Це передбачає виявлення умов і факторів, що впливають на виникнення ризиків, окреслення сфер ризику, визначення індикаторів ризику, а також оцінювання ймовірності виникнення ризиків і можливих наслідків у разі їх виявлення.

В умовах цифрової стратегії розвитку суспільства, вдосконалення інформаційного забезпечення ДМС України відповідно до європейських і міжнародних вимог, має здійснюватись одночасно в трьох напрямках: 1) технологічному, із забезпеченням належного рівня розвитку інформаційних систем, їх технічних, технологічних, безпекових, сертифікаційних і стандартизованих характеристик; 2) інституційному, що полягає у формуванні належного законодавчого, нормативно-правового та методологічного забезпечення, адекватного міжнародним вимогам до інформаційних систем у

сфері обробки, аналізу та систематизації інформації у митній справі; 3) інфраструктурному, що охоплює інформаційні продукти, які забезпечують належний обмін інформацією як між інформаційними базами митних органів України, суб'єктів ЗЕД, так і міжнародними учасниками [3].

Отже, в управлінні митно-безпековою діяльністю постають нові виклики, які стимулюють розробку інтегрованих інформаційних механізмів для системи управління митною безпекою як в Україні, так і в європейському просторі.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Левченко С. Г. Щодо питання визначення компетенції митних органів України та її складових елементів в світлі оновлення митного законодавства України. *Митна справа*. 2013. № 1(85). С. 15–21.
2. Крисоватий А. І. Сучасні виклики забезпечення митної безпеки в Україні : монографія. Тернопіль, 2020.
3. Сидорович О., Герчаківський С. Інформаційне забезпечення митної справи України в контексті цифрової стратегії розвитку суспільства. *Світ фінансів*. 2021. Вип. 66, № 1. С. 210–225.
4. Управління соціально-економічними системами на основі підвищення ефективності маркетингових послуг в умовах діджиталізації = Management of socio-economic systems on the basis of increasing the effectiveness of marketing services in the conditions of digitalization : колективна монографія / за ред. д-ра екон. наук, проф. В. І. Чобіток. Х. : Видавництво Іванченка І. С., 2023. 363 с.
5. Митна статистика України : навч. посібник у 10 т. / Пашко П. В., Ушаков О. Ю., Краєвський В. М., Паянок Т. М., Остапенко Я. О., Параниця Н. В., Богдан С. В. ; Університет державної фіскальної служби України. Ірпінь : УДФСУ, 2020. Т. 135. 380 с. URL : https://shron1.chtyvo.org.ua/Pashko_Pavlo/Mytna_statystyka_Ukrainy.pdf
6. Митна статистика України : статистичний довідник / Пашко П. В., Ушаков О. Ю., Паянок Т. М., Остапенко Я. О., Параниця Н. В. Ірпінь, 2017. 422 с. URL : <http://ir.nusta.edu.ua/jspui/handle/doc/2116>